

A tanulás eredménye: Innováció, hatékonyság, versenyképesség

Milyen nehézségekkel kell szembesülnünk ott, ahol a 15 év feletti lakosság körében 417 ezer fő az általános iskolát be nem fejezettek száma (KSH 2011), ahol a főiskolát végzettek száma csupán 857ezer, és ennél is kevesebb, vagyis 567 ezer az egyetemet végzettek száma?

Vajon milyen műveltségi mutatókkal rendelkezik hazánk?

Tisztában vagyunk-e azzal, hogy a fejlett országokban a felsőfokú végzettségűek aránya a felnőtt lakosság körében 31-40 % feletti? Azzal, hogy ezekben a fejlett országokban mégis bővül a felsőoktatás, és stratégiai cél az 50% feletti arány elérése?

Tudjuk-e, hogy a felnőttkori tanulás nemcsak egyéni életet képes megváltoztatni, de egész társadalmakat képes átalakítani?

A Magyar Népfőiskolai Társaság (MNT) eredeti szándékai szerint egy komplex feltárást, felmérést és elemzést szeretett volna elvégezni a fenti kérdésekkel kapcsolatosan, amihez az Európai Felnőttképzési Szövetség (EAEA) aktuális kiáltványa is megfelelő alapot biztosított, bele értve azt is, hogy a 2017. évet a felnőttkori tanulás európai évének nyilvánították ki. Az elképzelésünk megvalósítása érdekében benyújtott pályázatunk támogatása (1/4-nél kevesebb a tervezettnél) azonban lényegesen kisebb volumenű munka elvégzését tette lehetővé. Azt azonban mindenképpen szeretnénk elérni, hogy olyan eredményeket kapjunk, amelyek érdemi választ képesek adni a legégetőbb problémákra.

A Magyar Népfőiskolai Társaság az EAEA rendszer tagjaként közreműködött a hivatkozott ajánlás kiadásában, és nemzetközi, valamint hazai szakmai tanácskozásokat szervezett annak megismertetése és felhasználása érdekében egyaránt. Az MNT ugyanakkor szeretné a hazai gyakorlatba történő beültetést ösztönözni, különös tekintettel a közösségi művelődés és a felnőttképzési civil szervezetek tevékenységére. A felnőttképzés európai kiáltványának magyarországi feldolgozásával nem csak az európai szakmai irányultság megismerése volt a cél, hanem sokkal inkább – a korábbi népfőiskolai gyakorlathoz híven – a nemzetközi és a hazai helyzet egymással való szembesítése: itthon.

A témában közzétett alapvető dokumentumok, ajánlások hangsúlyozzák, hogy az innováció, a hatékonyság és versenyképesség növelésében kiemelkedő szerepe van az élethosszig tartó tanulásnak. A gazdaság és társadalom fejlődésére napjainkban az egyik legnagyobb hatást gyakorló tényező a digita-

lizáció forradalma. Minden területen, de a munka és foglalkoztatás területén is. Számos munkakör szűnik meg, új keletkezik és egyre több munkakörben egyre magasabb szintű digitális kompetenciákra van szükség és lényegessé válik a munkahelyi tanulás. Ez jelentős kihívás az oktatás, képzés területén, így a felnőttképzésben is. A Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020 megállapítja, hogy az Eurostat által alkalmazott módszertan szerint a 16-74 év közötti korosztály több mint kétharmada (70%) tekinthető rendszeres (hetente legalább egyszeri) internet-használónak az Európai Unióban. A magyar adatok nem mutatnak szignifikáns eltérést.

A különbség, hogy a magyar felhasználók az ún. alapszintű online szolgáltatásokat veszik igénybe, a magasabb szintű használatról idegenkednek. A használat térkép differenciáltabb áttekintése, elemzése és a Digitális Nemzet Fejlesztési Program célkitűzései adják meg a választ, hogy mi a felnőttképzési intézmények és szervezetek legfontosabb teendője ma.

A Magyar Népfőiskolai Társaság ebben a pályázati munkájában szeretett volna a fentiekben túl hangsúlyosan foglalkozni a társadalom morális válságával, amelynek középpontjában az ember környezethez való viszonyulása, felelős magatartása, és a szükséges cselekvési elvárások állnak. Olyan népfőiskolai jó gyakorlatok bemutatásával szeretett volna élni, amelyekkel remélhetőleg szélesebb körben felismerhetővé vált volna, hogy ezeknek a jó gyakorlatoknak a megismertetése és bevezetése a közösségi művelődés nem formális felnőttképzése területén a továbbiakban már nem odázható el. A szűkös anyagi kerek ezt sem tették lehetővé – bár a kérdéssel a kérdőíves felmérésben, és a konferencián is foglalkoztunk.

Két alapvető feladatot végeztünk el a pályázati támogatás jóvoltából: egy kérdőíves felmérést és egy országos konferencia megszervezését. Ez utóbbin foglalkoztunk azokkal a kérdésekkel, amelyek ma leginkább befolyásolják a hazai felnőttképzés helyzetét, vagyis szűken vett szakmai kérdésekkel, valamint gazdasági és morális kérdésekkel. Illetve a résztvevők műhelymunka keretében elemezték az elvégzett és feldolgozott kérdőíves felmérés eredményeit.

A felmérés eredményeit összegző tanulmányt lapunkban közzétesszük, „Létezik-e tanuló Magyarországon?” címen.

